

РАЧУНСКО-ИНФОРМАТИВНИ ЦЕНТАР ПРАВНОГ ФАКУЛТЕТА У БЕОГРАДУ

Увођење електронске обраде података на Правном факултету у Београду почело је 1985. године. Тада се на иницијативу проф. др Радослава Стојановића приступило прелиминарној фази имплементације компјутерског центра, тј. извршен је избор базичне хардверске конфигурације и софтверске подршке. Скромна средства која су тада била на располагању, условила су куповину тренутно најекономичнијег микрокомпјутера Honeywell 6/10. Релативно скромни меморијски капацитети; фиксни диск од 20 МВ, једна дискетна јединица, две терминалске станице и један линијски штампач, умногоме су ограничили иницијално постављене будуће функције Центра. Наиме, базична идеја прве фазе развоја Центра била је поставка софтверске базе за обраду података РАСПОРЕДА ИСПИТА. Софтверска (програмска) основа овог пакет програма садржи систем менија који кориснику омогућава кратку обуку и лак приступ жељеним опцијама. При конципирању програмско-пројектног решења водило се рачуна и о могућим будућим потребама доградње програмског система. Такве потребе (нпр., КЊИЖЕЊЕ ОЦЕНА) по утицају на дизајн програмско-пројектног решења слично се одражавају, као и потребе за омогућавање примене додатних алгоритама код извођења појединих типова података, или се, чак, примењују накнадно, по потреби, и на неке од полазних података.

У овој (првој фази) софтверске поставке, учињени су рудиментарни покушаји да се поставе основе за примену рачунара у научним апликацијама. Конкретно, примена статистичких пакета (нпр., факторска анализа, регресија, корелација, информациона анализа, итд.).

Након кратког времена загушеност компјутера, тј. његових меморијских капацитета, експесно је деловала на режим обраде (успорене, испади система, итд.). Очигледно се осећала потреба да се изврши реконфигурација рачунара. Крајем 1987. године купљен је нови микрокомпјутер Honeywell 6/20. По његовој хардверској конфигурацији, јасно је да се водило рачуна о новим захтевима, а то је увођење КЊИЖЕЊА ОЦЕНА, и компјутеризација *Библиотечког система Правног факултета* у оквиру изградње интегралног *Правосудног инфо-система Јуџославије*.

Нови систем Honeywell 6/20 је купљен у меморијској формацији два пута по 20 МВ, с тим што је један диск картриц, док је други фиксне локације. Осим овога, постоји могућност за доградњом још два диска са по 20 МВ. Поред овога, могућност замене меморијске плоче, са 512 КВ, на 1020 КВ, пружа могућност да се додају до 10 терминалских станица и тиме покрију остале локације уноса података (библиотека, рачуноводство, итд.).

Поступак увођења компјутерске апликације КЊИЖЕЊА ОЦЕНА је у току, док је у поступку компјутеризација библиотечког система, завршена фаза методолошке поставке обраде библиотечког тематског фонда.

Поред ових апликација, изражена је научна апликација *Банка података за обраду међународних сукоба*.

Укратко, укупни концепт програмско-пројектног решења ове банке заснива се на следећим полазним поставкама:

— постоје три физичка скупа података, различита по особинама података, које садрже — скуп описних података за систем у целини, скуп података чији је број променљив и скуп састављен од важнијих изведених података;

— постоје програмски модули, који по својим особинама такође формирају три скупа — модули за прихват података, модул за формирање изведених података, и модул за формирање излазних табела;

— основно средство за унос података представљају екрански терминали; приказивање података врши се преко штампача а, такође, може да се врши преко екранских терминала.

Даље перспективе развоја рачунског центра (РИЦ-а) на Правном факултету теже већој оријентацији на научноистраживачке и едукативне апликације рачунара.

У оквиру предмета ПРАВНА ИНФОРМАТИКА у току је дизајнирање приручника за правнике, са циљем да се студентима презентирају основи познавања обраде правних информација, процедура ажурирања, претраживања, као и елементи правно-кибернетске модалистике.

Даљи развој компјутеризације БИБЛИОТЕЧКЕ АПЛИКАЦИЈЕ тиче се израде програма за ажурирање, одржавање, и претраживање правног тезауруса, у оквиру хијерархијске структуре тематских (правне области или неки други критеријуми) тезауруса.

Такође се планира развој примене формалних метода. Наиме, ради се о могућности израде или набавке статистичких и математичких пакета, који би омогућили научно истраживање оном наставном кадру који је квантитативно оријентисан.

На крају дугорочни циљ РИЦ-а Правног факултета у Београду, -тиче се умреживања Honeywell 6/20 са банкама података у свету, а тиме и приступ библиотечким фондовима разних земаља. Свакако, ово захтева даљи развој и обуку стручних радника, који би радили на телекомуникационој проблематици.

др Љубиша Станојевић